

ยาสำคัญ และ วิธีใช้ยาที่ปลอดภัย 1

เป้าหมายระดับไขมันในเลือดที่เหมาะสม สำหรับผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองนั้น ควรมีระดับไขมันตัวร้าย หรือ แอล-ดี-แอล คอลเลสเตอรอล (LDL-cholesterol) น้อยกว่า 70-100 มิลลิกรัม/เดซิลิตร

อาการข้างเคียงที่สำคัญของ ยาลดระดับไขมันในเลือดกลุ่มสแตติน (Statin)

● อาการปวดเมื่อยกล้ามเนื้อ กดบริเวณกล้ามเนื้อแล้วเจ็บ เดินแล้วปวดน่อง (โดยไม่ได้มีสาเหตุจากการออกกำลังกายอย่างหนัก หรือทำกิจกรรมที่ทำให้เกิดการปวดเมื่อยกล้ามเนื้อมาก่อน) อ่อนเพลีย อ่อนล้า มีปัสสาวะเปลี่ยนสีเป็นสีน้ำตาลหรือสีน้ำตาล อาจเกิดจากกล้ามเนื้อที่แตกสลายแล้วขับผ่านไตออกมาเป็นสีเข้ม

● อาการตับอักเสบ มักมีอาการ อ่อนเพลีย เบื่ออาหาร คลื่นไส้ อาเจียน ตัวและตาเหลือง อุจจาระมีสีซีด ปัสสาวะมีสีเข้ม อย่างไรก็ตามมีรายงานการเกิดอาการข้างเคียงดังกล่าวที่มีสาเหตุจากยาลดระดับไขมันค่อนข้างน้อย และแพทย์จะมีการตรวจติดตามค่าการทำงานของตับและไตเป็นระยะ ๆ ดังนั้นผู้ป่วยควรสังเกตตนเองเป็นประจำ หากมีอาการเหล่านี้ควรแจ้งให้แพทย์ทราบ **ไม่ควรหยุดยาเองโดยที่แพทย์ไม่ได้สั่ง**

● วิธีกินยาลดไขมัน โดยทั่วไปแนะนำให้กินยาวันละ 1 ครั้ง ตอนเย็นหรือก่อนนอน เนื่องจากกระบวนการสร้างไขมันจะเกิดขึ้นมากในช่วงเวลา กลางคืน อย่างไรก็ตามยาลดระดับไขมันรุ่นใหม่บางชนิดมีระยะเวลาการออกฤทธิ์ที่ยาวนานเพียงพอที่จะใช้ในเวลารื่นได้ เช่น หลังอาหารเช้า เป็นต้น

ยาสำคัญ และ วิธีใช้ยาที่ปลอดภัย 1

ดังนั้นแนะนำให้รับประทานยาตามคำสั่งของแพทย์อย่างเคร่งครัด หากมีข้อสงสัยให้ปรึกษาเภสัชกร

● กรณีลืมกินยาลดระดับไขมัน กรณีที่ลืมกินยาและนึกขึ้นได้ในวันเดียวกัน สามารถกินยาทันทีที่นึกได้ แต่หากนึกได้ในวันถัดไป ก็ให้กินยาของวันนั้นตามปกติ โดยไม่ต้องเพิ่มขนาดยา

● ระวังการใช้ยาเสริมหรือสมุนไพร เนื่องจากอาหารเสริมหรือสมุนไพรบางชนิดอาจรบกวนการออกฤทธิ์ของยา รวมถึงเพิ่มผลจากอาการข้างเคียงของยาได้ ดังนั้นควรปรึกษาแพทย์หรือเภสัชกรก่อนตัดสินใจใช้ยาเสริมหรือสมุนไพรใด ๆ ร่วมด้วย

(ติดตามต่อได้ใน

ยาสำคัญสำหรับผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง 2)

หากมีข้อสงสัย สามารถสอบถามได้ที่ หน่วยข้อมูลยาและพิษวิทยา โทร. 02-419-7007

Stroke

ตีบ ตัน แดก ตาย

1669

จัดทำโดย

- เภสัชกรหญิงจันทร์พร ก้องวชิรพงศ์
หน่วยบริบาลเภสัชกรรมผู้ป่วยใน ฝ่ายเภสัชกรรม
- ศูนย์โรคหลอดเลือดสมองศิริราช (Stroke Center)

สนับสนุนการพิมพ์โดย

คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล
ออกแบบโดย งานสร้างเสริมสุขภาพ

ตรวจสอบเนื้อหาครั้งล่าสุดปี พ.ศ. 2560
รหัสหน่วยงาน HP
 สงวนลิขสิทธิ์โดย พ.ร.บ. การพิมพ์ 2537

ผ่านพบสุขภาพออนไลน์

มหาวิทยาลัยมหิดล
คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล

ยาสำคัญ และ วิธีใช้ยาที่ปลอดภัย
สำหรับผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง 1
โครงการพัฒนาชุดความรู้ผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง

โดยความร่วมมือระหว่าง

- ฝ่ายเภสัชกรรม โรงพยาบาลศิริราช
- ศูนย์โรคหลอดเลือดสมองศิริราช
- งานสร้างเสริมสุขภาพ

SIPI HP1005160

ยาสำคัญ และ วิธีใช้ยาที่ปลอดภัย สำหรับผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง 1

รายละเอียดของยากลุ่มที่ 1

กลุ่มยาที่มีประสิทธิภาพในการป้องกันการกลับเป็นซ้ำของโรค ที่ใช้ในการรักษาสำหรับผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง ดังนี้

ยาต้านการเกาะกลุ่มของเกล็ดเลือด

- แอส-ไพ-ริน (ASPIRIN)
- โคล-พิ-โด-เกรล (CLOPIDOGREL)
- อา-กรี-น็อก (AGGRENOX)
- ไช-โล-स्ता-ซอล (CILOSTAZOL)

ยากลุ่มนี้มีประสิทธิภาพในการป้องกันการกลับเป็นซ้ำของโรคในผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองที่มีสาเหตุมาจากหลอดเลือดสมองตีบได้ประมาณ 21-35%

อาการข้างเคียงที่สำคัญของยาต้านเกล็ดเลือด

- อาการระคายเคืองทางเดินอาหาร สามารถแก้ไขได้ด้วยการ กินยาต้านเกล็ดเลือดหลังอาหารทันที หรือ ผู้ที่มีความเสี่ยงสูงต่อการเกิดภาวะเลือดออกในระบบทางเดินอาหาร แพทย์อาจสั่งใช้ยาป้องกันแผลในกระเพาะอาหารร่วมด้วย
- ภาวะเลือดออกตามส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย ได้แก่ เลือดออกในตาขาว เลือดออกตามไรฟัน เลือดกำเดาไหล รอยจ้ำเขียวตามตัว อุจจาระหรือปัสสาวะเป็นเลือด อุจจาระเป็นสีดำ ไอเป็นเลือด อาเจียนเป็นเลือด หรือ ประจำเดือนออกมากผิดปกติ

รู้จักยา

เป้าหมายการรักษาที่สำคัญสำหรับผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง คือ การป้องกันการกลับเป็นซ้ำ ซึ่งกลุ่มยาที่ใช้รักษา สามารถแบ่งเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มยาที่มีประสิทธิภาพในการป้องกันการกลับเป็นซ้ำของโรค ได้แก่

● ยาต้านการเกาะกลุ่มของเกล็ดเลือดหรือ ยาต้านการแข็งตัวของเลือด (ขึ้นกับสาเหตุการเกิดโรคหลอดเลือดสมองของผู้ป่วยแต่ละราย)

● ยาลดระดับไขมันในเลือดกลุ่มสแตติน (Statin)

ซึ่งยาเหล่านี้ ผู้ป่วยจำเป็นต้องได้รับยาไปตลอดชีวิต แม้ว่าจะไม่มีอาการแสดงของโรคแล้วก็ตาม (ท่านสามารถอ่านข้อมูลยากลุ่มนี้ได้ ในเอกสารนี้)

2. กลุ่มยาที่มีประสิทธิภาพในการควบคุมปัจจัยเสี่ยงต่อการเกิดโรค ได้แก่

- ยาลดระดับความดันโลหิต
  - ยาลดระดับน้ำตาลในเลือด
- ซึ่งขึ้นอยู่กับปัจจัยเสี่ยงของผู้ป่วยแต่ละราย

(ท่านสามารถอ่านข้อมูลยากลุ่มนี้ได้ ในเอกสารยาสำคัญสำหรับผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง 2)

● ยาอากรีน็อก (Aggrenox) หรือ ยาไซโลस्ताซอล (Cilostazol) อาจทำให้เกิดอาการข้างเคียงอื่น ๆ ได้แก่ ปวดศีรษะ ท้องเสีย ใจสั่น ซึ่งเป็นอาการข้างเคียงที่พบบ่อยในช่วงแรกที่เริ่มกินยา ซึ่งสามารถหายได้เองภายใน 1-2 สัปดาห์ ดังนั้นช่วงเริ่มยาดังกล่าว หากมีอาการข้างเคียงเหล่านี้ ท่านสามารถกินยาแก้ปวดพาราเซตามอลหรือยาแก้คลื่นไส้ อาเจียน เพื่อบรรเทาอาการได้

● หากจำเป็นต้องทำหัตถการที่มีความเสี่ยงต่อภาวะเลือดออก เช่น กรณีที่ต้องผ่าตัดหรือถอนฟัน ต้องแจ้งให้แพทย์ทราบทุกครั้ง ว่าท่านกินยาต้านการเกาะกลุ่มของเกล็ดเลือดอยู่ เพื่อให้แพทย์พิจารณาถึงความจำเป็นของการหยุดยาชั่วคราวก่อนทำหัตถการ **ไม่ควรหยุดยาเองโดยที่แพทย์ไม่ได้สั่ง**

● ควรกินยาตรงเวลาและสม่ำเสมอทุกวัน กรณีลืมกินยาให้กินทันทีที่นึกขึ้นได้ แต่หากนึกได้ในวันถัดไปก็ให้กินยาของวันนั้นตามปกติโดยไม่ต้องเพิ่มขนาดยา

● ระวังการใช้อาหารเสริมหรือสมุนไพร เนื่องจากอาหารเสริมหรือสมุนไพรบางชนิดอาจรบกวนการออกฤทธิ์ของยา รวมถึงเพิ่มผลจากอาการข้างเคียงของยาได้ ดังนั้นควรปรึกษาแพทย์หรือเภสัชกรก่อนตัดสินใจใช้อาหารเสริมหรือสมุนไพรใด ๆ ร่วมด้วย

ยาต้านการแข็งตัวของเลือด

- วาร์-ฟา-ริน (WARFARIN)
- ดา-บี-กา-แทรน (DABIGATRAN)
- ไร-วา-ร็อก-ซา-แบน (RIVAROXABAN)
- เอ-พี-ซา-แบน (APIXABAN)

ยากลุ่มนี้มีประสิทธิภาพในการป้องกันการกลับเป็นซ้ำของโรคในผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง ที่มีสาเหตุมาจากภาวะหัวใจเต้นผิดจังหวะ ทำให้เกิดก้อนเลือดในหัวใจหลุดไปอุดตันหลอดเลือดในสมองได้ประมาณ 60%

(ท่านสามารถอ่านรายละเอียดเกี่ยวกับยาต้านการแข็งตัวของเลือดได้ในเอกสาร ความรู้สำหรับผู้ป่วย ที่รับการรักษาด้วยยาต้านการแข็งตัวของเลือดวาร์ฟาริน และยาต้านการแข็งตัวของเลือดกลุ่มใหม่)

ยาลดระดับไขมันในเลือด กลุ่มสแตติน (Statin)

- ซิม-วา-สะ-แต-ติน (SIMVASTATIN)
- อะ-ทอร์-วา-สะ-แต-ติน (ATORVASTATIN)
- โร-ซู-วา-สะ-แต-ติน (ROSUVASTATIN)
- พิ-ทา-วา-สะ-แต-ติน (PITAVASTATIN)
- พร่า-วา-สะ-แต-ติน (PRAVASTATIN)

การรักษาด้วยยาลดระดับไขมันในเลือดกลุ่มสแตติน (statin) นั้น มีประสิทธิภาพในการป้องกันการกลับเป็นซ้ำของโรคในผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองได้ประมาณ 16% ซึ่งผู้ป่วยจำเป็นต้องได้รับยานี้ไปตลอดชีวิต แม้ว่าจะระดับไขมันในเลือดจะอยู่ในระดับปกติแล้วก็ตาม เพราะนอกจากการลดระดับไขมันในเลือดแล้ว ยากลุ่มสแตตินยังช่วยลดกระบวนการอักเสบของหลอดเลือด ลดการเกิดภาวะหลอดเลือดแดงแข็ง (atherosclerosis) ซึ่งเป็นประเภทของหลอดเลือดที่เสี่ยงต่อการเกิดหลอดเลือดสมองตีบซ้ำได้